

амілазного комплексу і для випічки хліба повинно становити 80–200 секунд. Цей показник є одним із головних технологічних властивостей зерна, який характеризує ступінь стійкості до проростання в колосі, якщо цьому сприяють атмосферні умови – дощі, висока вологість повітря, несприятливі умови зберігання після збирання. Контроль «числа падіння» дуже важливий у технології переробки зерна, тому що це дозволяє отримувати борошно зі стабільними характеристиками альфа-амілолітичної активності.

У сортів жита посівного озимого показник числа падіння в середньому складав в зоні Лісостепу:

2019 р. – 233 с, 2020 р. – 225 с, 2021 р. – 220 с; в зоні Полісся: 2019 р. – 229 с, 2020 р. – 238 с, 2021 р. – 261 с.

Отже, можна зробити висновок, що в середньому за 2019–2021 рр. показник «числа падіння» мав низьку активність альфа-амілази у зоні Лісостепу – 226 с. та в зоні Полісся – 242 с, вміст білка був вищим в зоні Лісостепу – 10,0% та класифікувався як середній вміст тоді, як в зоні Полісся цей показник був низьким – 9,6% відповідно до Класифікатора показників якості ботанічних таксонів, сорти яких проходять експертизу на придатність до поширення.

УДК 633.2.031:631.8:631

Ільчиняк У. О., кандидат с.-г. наук, провідний науковий співробітник відділу кормовиробництва
Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН України
E-mail: ulyana-kotyash@ukr.net

ВПЛИВ ПОВЕРХНЕВОГО ПОЛІПШЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НИЗИННИХ ЛУЧНИХ ТРАВСТОІВ

Сіножаті і пасовища в Україні займають близько 7,9 млн га або 19% площі сільськогосподарських угідь. У Лісостепу переважають низинні луки, придатні для сінокошення. Україна, маючи найсприятливіші умови для розвитку цієї галузі, не може похвалитися обсягами виробництва та споживання м'яса, молока та іншої продукції тваринництва в розрахунку на одну особу. В Україні обсяги виробництва м'яса в забійній масі в розрахунку на одну особу складають у середньому 40–45 кг, тоді як у більшості західноєвропейських країн – від 80 до 190 кг, а в Данії, наприклад, – більше 345 кг. Причин суттєвого відставання в даному питанні від інших країн світу досить багато, але найбільшу увагу треба зосередити на кормовиробництві. Зокрема, на процесах використання сіножатей і пасовищ у різних регіонах України, від чого здебільшого, залежать показники продуктивності у тваринництві, здешевлення продукції. Окрім цього, наукові та чисто практичні акценти робляться на проблемі сіножатей і пасовищ тому, що земельною і аграрною реформами передбачається значну частину сильноеродованих земель трансформувати у природні кормові угіддя (луки та пасовища).

Метою наших досліджень є з'ясування впливу багаторічного поверхневого поліпшення низинних лучних травостоїв, шляхом внесення мінеральних і вапнякових добрив та підсіву бобових компонентів (конюшина гібридна сорт 'Придністровська', люцерна синя сорт 'Радослава') на особливості формування продуктивності фітоценозів та покращення умов росту лучних трав для виробництва високопоживних трав'яних кормів. Експериментальну роботу виконували в Інституті сільського господарства Карпатського регіону НААН в умовах багаторічного стаціонарного

досліді (атестат № 30) закладеному в 1974 році на темно-сірих опідзолених легкосуглинкових поверхнево-оглеєних осушених гончарним дренажем ґрунтах.

На низинних лучних травостоях на варіантах без внесення добрив за рахунок природної родючості отримано 5,22; 5,85; 5,75 т/га сіна. Із внесенням фосфорно-калійних добрив ($P_{60}K_{90}$) та вапнякового борошна (93,5 д. р.) продуктивність травостоїв підвищилась від 0,55 до 1,55 сухої речовини або 9–29% порівняно з контролем. За поверхневого поліпшення 10-річного травостою шляхом внесення $N_{75}P_{60}K_{90}$ та 4,0 т/га вапна вихід сухої речовини становив 10,75 т/га, на 20-річному за використання $N_{60}P_{60}K_{90}$ та 5,5 т/га вапна урожайність складала 10,60 т/га та на 47-річному із застосуванням $N_{45}P_{60}K_{90}$ та 6,0 т/га вапна забезпечило 9,90 т/га сіна.

Наростаюче внесення азотних добрив з весни до осені по 75 кг/га діючої речовини забезпечило стабільне надходження корму впродовж вегетаційного періоду (36% в першому укосі, 30% в другому укосі та 34% в отаві).

На низинних лучних травостоях внесення фосфорно-калійних добрив та вапнякового борошна сприяло збереженню бобових трав, відповідно частка за вегетаційний період становила від 25 до 68% з домінуванням конюшини середньої 30% та до 10% конюшини повзучої.

Із внесенням повних мінеральних добрив злакові компоненти займали від 75 до 91% на 10-річному травостої з домінуванням костриці лучної, грестиці збірної. На 20-річному сінокосі переважали костриця червона та пажитниця багаторічна (від 70 до 91%), а на 47-річному мали перевагу костриця червона, тонконіг лучний, медова трава шерстиста та житняк гребінчастий (від 68 до 88%).